

Etik Durum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Etik Durum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21380>

Özet

Etik Durum Ölçeği (EDÖ), etik algılar ve davranışsal beklentileri ölçmek amacıyla kullanılan orijinal bir ölçeğin Türk kültürüne ve diline uyarlanması çalışmasıdır. Bu uyarlama, Yazıcı ve Yazıcı (2010) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, bireylerin çalıştığı veya bulunduğu ortamdaki etik koşullar, standartlar ve prosedürleri nasıl algıladığını **psikometrik** açıdan geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkiye bağlamında kullanılabilirliğini kanıtlamak üzere kapsamlı **geçerlik** ve **güvenirlilik** analizlerini içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Etik Durum Ölçeği, Etik İklim, Örgüt Psikolojisi, Psikometrik, Geçerlik, Güvenirlilik, Faktör Analizi, Uyarlama.

Yazarlar

Aslı Yazıcı, Sibel Yazıcı.

?

?

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin içinde bulundukları kurumsal ya da eğitimel çevrenin etik yapısına dair ortak algılar ve yargılarını değerlendirmektir. Bu, etik karar verme süreçlerinin ve kurumsal normların anlaşılması için kritik bir adımdır.

Yazıcı ve Yazıcı (2010) tarafından gerçekleştirilen **uyarlama** çalışması, orijinal ölçeğin yapısal bütünlüğünü koruyarak, Türk kültürüne özgü dilsel ve kavramsal farklılıklar gidermeyi hedeflemiştir. Bu sayede, Türkiye'deki akademik araştırmacılar ve uygulayıcılar için etik iklimi ölçmeye yarayan kültürel olarak uygun bir araç sağlanmıştır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel yapılardan biri olan **Etik İklim** (Ethical Climate) kavramını ölçmektedir. Etik İklim, bir kurum içindeki etik uygulamalar, prosedürler, ödül sistemleri ve beklentiler hakkında çalışanlar veya üyeler tarafından paylaşılan algılar bütünüdür. Bu yapı, bireyin etik davranışları ve karar verme mekanizmaları doğrudan etkiler.

Tipik olarak, etik iklim boyutları; kişisel çark, yardımseverlik, yasa ve kurallara bağlılık, profesyonel kodlar ve başımsızlık gibi alt boyutları içerebilir. Uyarlama çalışmasında, orijinal ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk örnekleminde de doğrulanıp doğrulanmadığı incelenmiştir.

Geçerlik

Yazıcı ve Yazıcı (2010) tarafından yürütülen **geçerlik** çalışmaları, ölçeğin amaçladığı yapıya ne ölçüde doğru ölçtüğünü belirlemek üzere tasarlanmıştır. Bu kapsamda, öncelikle dilsel geçerlik ve kültürel uygunluk sağlanmıştır.

Yapı geçerliliğini test etmek için genellikle açmalyıcı ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak öngörülen faktör yapısının Türk örnekleminde de korunduğunu göstermeyi amaçlanmıştır. Ayrıca, ilgili diğer yapılarla (örneğin, iş tatmini, örgütsel bağlılık) ilişkisine bakılarak ölçüt bağımlı geçerlik kanıtları da sunulmuştur.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik çalışmaları, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve istikrarlılığı değerlendirir. Bu çalışmaları genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirliği yöntemlerini içerir.

İç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıya ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçeğin maddeleri arasında güçlü bir korelasyon olduğunu ve dolayısıyla ölçeğin yüksek bir içsel güvenirliliğe sahip olduğunu işaret eder. Test-tekrar test yöntemi ise, farklı zamanlarda yapılan ölçümlerde sonuçların ne kadar stabil kaldığını ortaya koyarak zaman içindeki kararlılığı değerlendirir.

Faktör Analizi

Etik Durum Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması sürecinde, ölçeğin orijinal yapısını doğrulamak amacıyla Faktör Analizi teknikleri kritik bir rol oynamıştır. Eğer orijinal ölçek çok boyutlu bir yapıya sahipse, uyarlama çalışması bu boyutların Türk örnekleminde de ayrıştığını ve anlamlı olduğunu kanıtlamayı gerektirir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), genellikle orijinal ölçeğin faktör sayısı ve madde yüklerinin uyarlama sürecinde korunup korunmadığını test etmek için kullanılır. Bu analizler, ölçeğin teorik yapısının kültürel bağlamdan bağımsız olarak geçerli olduğunu göstermede en güçlü kanıtlardan birini sunar.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) Türü Psikometrik Ölçüm Aracı.

Format: Genellikle 5'li veya 7'li **Likert Tipi Derecelendirme** ölçeği kullanır (Örneğin: "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama sonrası).

Popülasyon Grubu: Eğitim Bilimleri Dergisi'nde yayınlanması nedeniyle yüksek ihtimalle üniversite öğrencileri, öğretmenler veya örgütsel bağlamda çalışan yetkinler.

Yaş Grubu: Ergenlik sonrası ve yetkinlik dönemi (18+).

Popülasyon Detayları: Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler veya kamu/özel sektör çalışanları.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, kağıt-kalem veya dijital ortamda doldurulabilen anket formu.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Etik, Algı, Liderlik, Kurumsal Sorumluluk, Geçerlik Kanıtları, Yönetim.

?

?

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Aslı Yazıcı

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: ayazici@gop.edu.tr (Aslı Yazıcı)

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Ünvanlar, Ücret ve Test Yılı

Uyarlama Yılı: 2010 (Yayın yılı esas alınmıştır).

İzinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım koşulları ve izinler için belirtilen e-posta adresi kullanılabilir.

Kaynaklar

Yazıcı, A. ve Yazıcı, S. (2010). **Etik Durum Ölçeği**'nin geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 1001-1017.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: etik-durum-olcegi-toad.pdf

?

?

Etik Durum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ancak, ölçeğin yapısı ve maddeleri Yazıcı ve Yazıcı (2010) makalesinde detaylı olarak sunulmuştur. Akademik çalışmalarda kullanmadan önce ilgili makaleye başvurulması tavsiye edilir.